

נתקה ניר (עם זמרת)
"קח גם אותי"

אחד מהם, לוותר ולהצטמצם היום עד גבול האפשר, כדי שמחר או בעוד שלוש או חמש שנים הם, או בניהם, יחיו כאן בביטחה וברוחה. לכן חייב הצוות המנהיג להיות בנוי מאנשים מאיכות כזאת שיהיה בכוחם לשכנע את הרבים לוותר כדי לבנות את המדינה מחדש. אכן, זה התפי קיד: לבנות את המדינה מחדש. שלך ידידך, נתקה. **עד כאן** מיכתבו של נתקה לעזר וייצמן. הוא מעניין, מפני שמבט

אתה היחיד הנקי באמת מכל רבב, שרוי צים לשמוע קולו כדי לעשות את דבריו. אבל בשבתך רחוק ובצד, קולך אף פעם לא יישב. לקבוע אפשר רק בחשיפה. ובחשיפה יש כמובן תמיד סיכון גדול. אבל כשהמ דינה גורעת לנגד עיניך, זאת שנתת למענה את הכל, בבת עיניך, הולכת ומת פוררת לעיניך ממש משעה לשעה, אינך יכול שלא להושיט לה יד רק בגלל ש הדבר מסוכן, לא בטוח, לא יצליח אולי.

לקצינים יש תוקף מוסרי גבוה

יותר, הכריז תחילתו ניר -

יום לפני כן הציע במכתב סודי

לעזר וייצמן את עצמו כמונהיג תנועה

במכונית מיוחדת, נהוגה בידי נהג הוועד, לביתו של וייצמן. המכתב מעניין מכמה בחינות. הנהו:

30 בדצמבר 1980. לעזר שלום. מזה ימים אחדים מדליכה את מנוחתי שיחתנו הטלפונית, ממנה למדתי כי אין לך החלטה נחושה לצאת אל העם ולהאבק כדי לבסס את מנהיגותך ולהעלות את העם על הדרך שאתה מאמין כי היא הדרך להרימו. אתה רואה סיבותיו ויש לך לא מעט תשובות למצוקתו. אבל אינך מוכן לצאת אליו.

דבר זה מכאיב לי ואינני מוכן לקבלו. אפשר שמצב-הרוח שלך נובע מכך שאתה בודק בטיקרי דעתקה ועושה חשבונות של רווח והפסד. זאת, כמובן, טעות מצידך, לפחות מהבחינה החשובה לך אישית ביותר, והיא הבחינה של השי למות עם עצמך.

לי אין ספק כי המחנה שיתן לך את אמונו הוא מחנה עצום. הסיבות לכך מגוונות ומורכבות, והחשובה בהן היא, כמובן, זאת שיש מחנה עצום של אנשים

אשר ריכז השר יוסף בורג בכנסת על "חונטה של קצינים", הוא חשב על חבורת הקצינים הבכירים במיל, שר הודעקו להקמת התנועה "אזרחים למען המדינה".

אחד הדוברים הראשיים של קבוצה זו הוא נתן ניר, תת-אלוף הידוע לכל בשם "נתקה". כי נתקה סיפק לקבוצה את הסיסמה שלה: "לקצינים יש תוקף מוסרי ומישקל סגולי גבוה יותר!" הדברים גרמו לזעזוע בכמה חוגים, שדיברו על "סכנה לדמוקרטיה". אבל בעיני כמה ממכריו, דמותו של נתקה מצטיירת באור אחר, "הוא רוצה להגיע לכנסת, ועולה עכשיו על כל עגלה", אמר אחד ממכריו, שאינו נמנה עם מעריציו. ואכן, מאז שוחרר מצה"ל נתקה, הוא חסר-מנוחה. הוא נחל כישלון חרוץ בר בחירות באשקלון, כשהציג את מועמדו לראשות העיר מטעם הליכוד. הוא נוצח בידי עורך-דין מקומי צעיר, אלי דיין. גם התפקיד של יושב ראש האגודה למען החייל - גוף ציבורי הנתמך על-ידי משרד-הביטחון - אינו מספק אותו. מתהלכים על כך סיפורים רבים, חלקם

יום ההנהגות

אות בו כמה מן הנימוט העיקריות של נתקה וחבריו. בין השאר:

- אותה נימה של "לקצינים יש תוקף מוסרי ומישקל סגולי גבוה יותר". במיכתב מתבטא הדבר בקביעה שיש ל"נתקה ולחבריו "איכות" מיוחדת, שתכריח את הרבים ללכת אחריהם. אין כאן רק שחצנות, אלא גם שמץ של מה שבה קניינית-דיקטטורית, המעוררת חששות.
- הויליול המופגן באידיאולוגיות, הר מתבטאת בדברים מלאי-הבוז על (זאב) ז'בוטינסקי וברל (כצנלסון).
- החוסר המוחלט של מצע כלשהו - יוני או נצי, שמרני או ליברלי, דתי או חילוני, סוציאליסטי או הפוך.

שהרי אם לא תצא, לבטח לא תצליח. ואילו בצאתך, אפילו לא תצליח, לפחות אתה והם תדעו שלא ברחת. לפחות זה. לכן אני קורא לך להסתכן ולקחת איתך אל תוך הסיכון הזה גם אותי ועוד ידידים נאמנים ומועילים. הצעתי לך שנבנה צוות מנהיג, שלא יהיה קשור בטבורו לא אל ז'בוטינסקי ולא אל ברל, אלא אך ורק אל הגניס היהודי, אל נצה ישראל, אל עיקרו של הרעיון הציוני, שהוא שיבתו של עם ישראל לעצמאות מחודשת בארצו, אל

ישירים, שאינם מוכנים נפשית להשאיר בשילטון את הליכוד, אך גם אינם מסור גלים נפשית לתת קולם למערך. אבל אפילו תקבל מנדאט אחד, היציאה אל העם היא הדבר שעליך לעשותו, כי בגלל זה עזבת את תפקידך הרם בממשלה ובגלל זה עזבת את תנועת-החרות. לא עזבת כדי שיהיה לך חופש לחשוב, ואפילו לא כדי שתהיה חופשי לשאת את דברך, אלא כדי שתוכל להגשים רעיונות בחירות, כמנהיג בזכות עצמו. האם אתה מוכן להיות מנהיג בזכות עצמך?

תצלום בכל עמוד

והי התכונה החשובה ביותר שבר מיכתב. נתקה אינו מציע לעזר תוכנית, כדי שזה יקח את היוזמה בידי ויקח עימו את יו"ר האגודה למען החייל. בהגיעו לנקודה זו יש רק בליל אינפנר טילי של מליצות ריקות על "גניוס יהודי" נצה ישראל... הרעיון הציוני... עצי מאות מחודשת בארצו. החזון החברתי של נביאינו... הלקחים שהצטברו מאז 1948... כל ילד בכיתה ד' יכול היה לחבר היי בסופו של דבר יש לנתקה רק רעיון אחד: לדרוש מן העם, להצטמצם. הי נסיון מוכיח כי זוהי תמיד דרישה של בעלי-פריוילגיות, ובייחוד קצינים, הדורשים מן העניים להדק את החגורות. נודף מזה לא מעט ריח של תנועות מסוימות, שהצטיינו בשפע של גנרלים-במילואים, בינתיים מתתן נתקה בגיבו הציבורי שלו, הכפוף לתקשי"ר הממלכתי, ומוציא ביטאון מטעם האגודה, הקרוי חזית ועורר - לב אחד.

בגיליון האחרון נראה נתקה בתצלום בעמוד 3, כשהוא נואם באוני בנין. בר עמוד 4: תצלום של נתקה, המסביר את טאנק המרכבה למתנדבים. בעמוד 5: תצלום של נתקה בחברת גנרל אמריקאי. בעמוד 6: תצלום של נתקה, גנרל מומרת.

ח"כ רוזיליו (מערך) בדיון בכנסת:

התארגנות קציני מילואים למען שפיר - סכנה לדמוקרטיה

תא"ל (מיל.) נתן ניר, ממקימי "אזרחים למען המדינה":

לקצינים יש תוקף מוסרי ומישקל סגולי גבוה יותר

החזון החברתי של נביאינו ואל סך-כל הנסיון והלקחים המצטברים מאז 1948. צוות מנהיג שיהיה פתוח לכל מחשבה חדשה ויציר יעדים בהירים, קשים ככל שיהיו, ויוביל את העם לקראתו. צוות שסביבו יתלכדו לא רק המאוכזבים, אלא בעיקר המאמינים. אני יודע שהעם רוצה לקום ולעודד. והשאלה היא רק לאן. ואם אתה תדע להגיד לאן - הוא יבוא איתך. אם לא כולו או חלקו, ואם לא חלקו או מיקצתו, אבל ההולכים המעטים יהיו באיכות כזאת שבסופו של דבר יובילו אחריהם את הרבים. המשמעות של הצלת המדינה, של הור לכת הרבים, כפי שאני מבין אותה היום, היא לגרום לכך שהם יהיו מוכנים, כל

לגבי ידידי זוהי שאלה ריטורית לחלוטין. אך אולי לך עצמך יש ספק בכך. וזה הדבר המטריד את מנוחתי. דבר אחר הוא מה שאתה חב לא לעצמיך אלא לעמך. אפשר להפוך עד בלי די בשאלה מה קרה לנו מאז 1977. אפשר להעלות אינסוף של תירוצים והסברים, ואפשר להיות חכם גדול לאחר מעשה. אך בשלב זה הקובע הוא, שהעם נתון במשבר עמוק ואם יש למישהו אחריות אישית לכך, הרי אתה, בהעלתך את הלי כוד לשילטון, אחראי לכך אולי יותר מכל אחד. לכן אף מוטל עליך החוב התיסר טורי להחזיר את העם אל עצמו, ואולי גם זאת, בין היתר, הסיבה שאליך נשור אות עיניים כה רבות.

מצברוח מסויים

אן מופנות עיניו של נתקה ניר בשעה זו, בשאיפתו לקאריירה פוליטית? יש בכך עניין, מפני שעולס-המור שגים שלו, הצעותיו וסיגנונו אופייניים עתה לשלכה גדולה למדי של קציני-מילואים, וגם לשכבות אחרות בצביר. ההתארגנות של "אזרחים למען המדינה", המנצלת את התרגשותם האמיתית נה, לא אורחים רבים סביב פרשת הרצל שפיר, היא סימפטום למצברוח מסויים. זהו מצברוח של ד"ש 1981. המוכיר לא מעט את הקצינים שהתקבצו סביב ייגאל ידין בתפישת דרכו, לפני ארבע שנים (ראה יומן אישי וכתבה בעמוד 29).

הכתובת העיקרית לאנשים אלה היא כיום עזר וייצמן.

וייצמן מוצף עתה עצות ופניות בלתי-מבוקשות, מצד אנשים הרוצים למכור לו את עצמם ואת סחורתם, ולתפוס טרמפ על עגלתו. גם כאן בולטת תרומתו של נתקה ניר, ה"יו"ר של האגודה למען החייל. יום לפני שהתפוצצה פרשת הרצל שפיר, כתב נתקה מיכתב אישי לשר הביטחון שעבר, האיש שסידר לו בשעתו את הגיב הנוכחי שלו. את המיכתב הכתיב ה"יו"ר לחיילת במדים, שהועמדו לרשות האגודה למען משומותיה הציביריות, ולרגל דחיפתו בעיניו כותבו שוגר

* "חונטה" בספרדית: מועצה המושג הנקבל כשטרנדף לכת של קצינים לאסירי נוראמריקאיים, המחוללים הפיכה צבאית כדי להשתלט על המדינה.